

Stanoviště č. 5: KALAMITA A JEJÍ NÁSLEDKY

Zcela zničený les západně od Smrkového Týnce – V jedlinách; foto Milan Morch

Na tomto stanovišti bychom Vám rádi přiblížili událost, která podstatně změnila charakter lesních porostů a tím i celkový vzhled krajiny, kterou procházíte, a svým způsobem ovlivnila i životy lidí, kteří zde pracují a žijí.

Dne 25. června roku 2008 zasáhla část okresu Chrudim vichřice, která způsobila rozsáhlé škody zejména na lesních porostech. Zasaženy byly i některé obce, kde vítr strhával i celé střechy z lidských obydlí. Přestože došlo k rozsáhlým materiálním škodám, jako zázrakem nedošlo k žádným smrtelným zraněním.

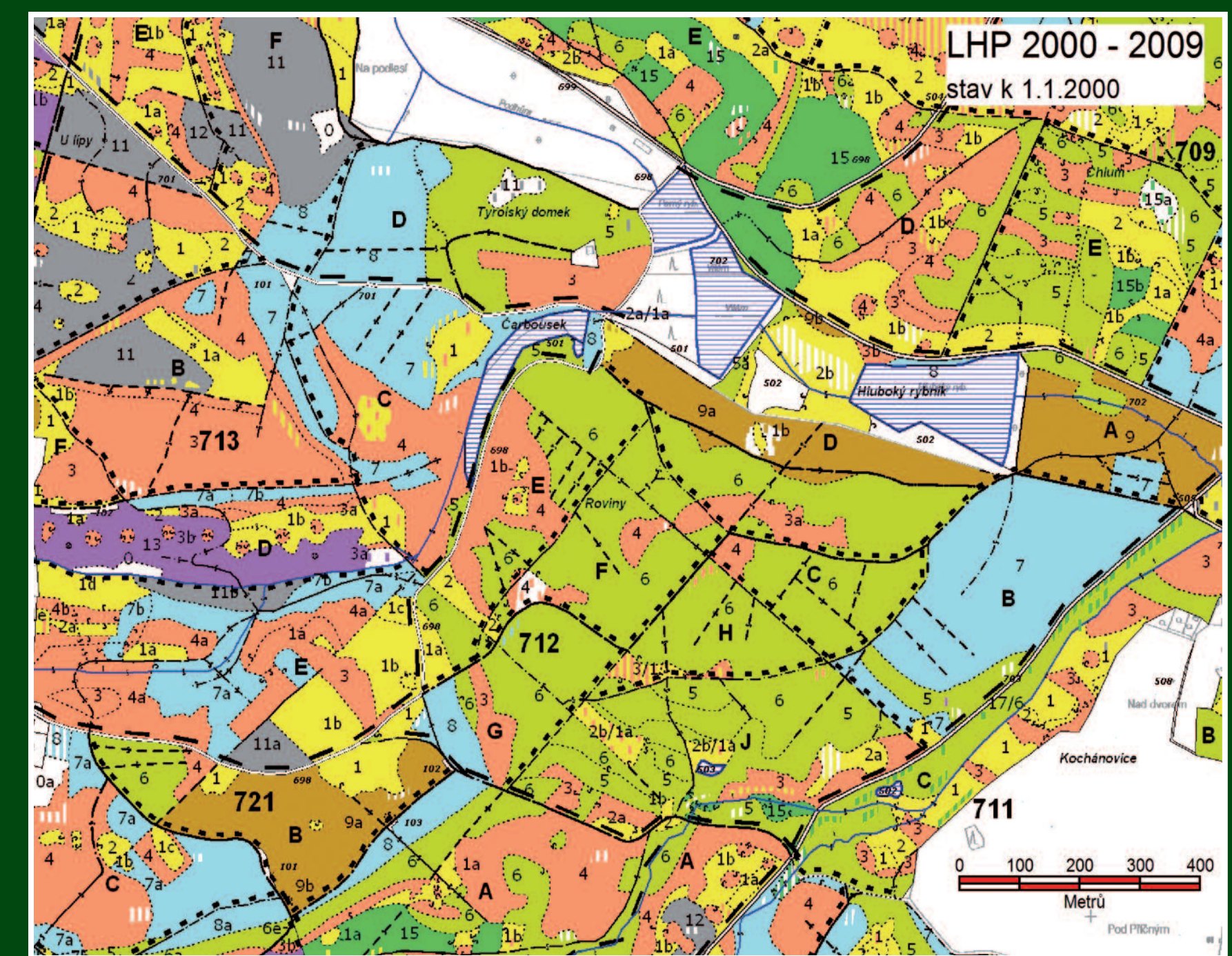
Snad nejhorší situace byla v nedalekém Smrkovém Týnci. Zasažené území začíná u Jetonic, přes Janovickou oboru pokračuje směrem na Slatiňany a končí u Chrásti. V tomto pruhu postiženého území bylo zničeno a muselo být následně vytěženo na cca 790 ha lesních porostů. Celková výše zpracovaného dřeva je cca 360 tisíc m³ dřeva. To odpovídá plánu těžeb na čtyři roky pro celou Lesní správu Nasavrky. Na revíru Slatiňany, který patřil k nejpostiženějším, se zpracovalo celkem 80 tisíc m³ dřeva a vznikla holina 130 ha, která se musela do dvou let zalesnit. To jsou zhruba desetinásobky průměrných ročních úkolů na revíru. Poškozeny byly také soukromé a obecní lesy, kdy v některých případech majitelé během pár minut přišli o celý svůj les.

Letecký pohled na porosty v okolí Kochánovických rybníků před kalamitou spadlou v roce 2008; foto František Bárta

Porosty postižené kalamitou východně od Smrkového Týnce; foto František Bárta

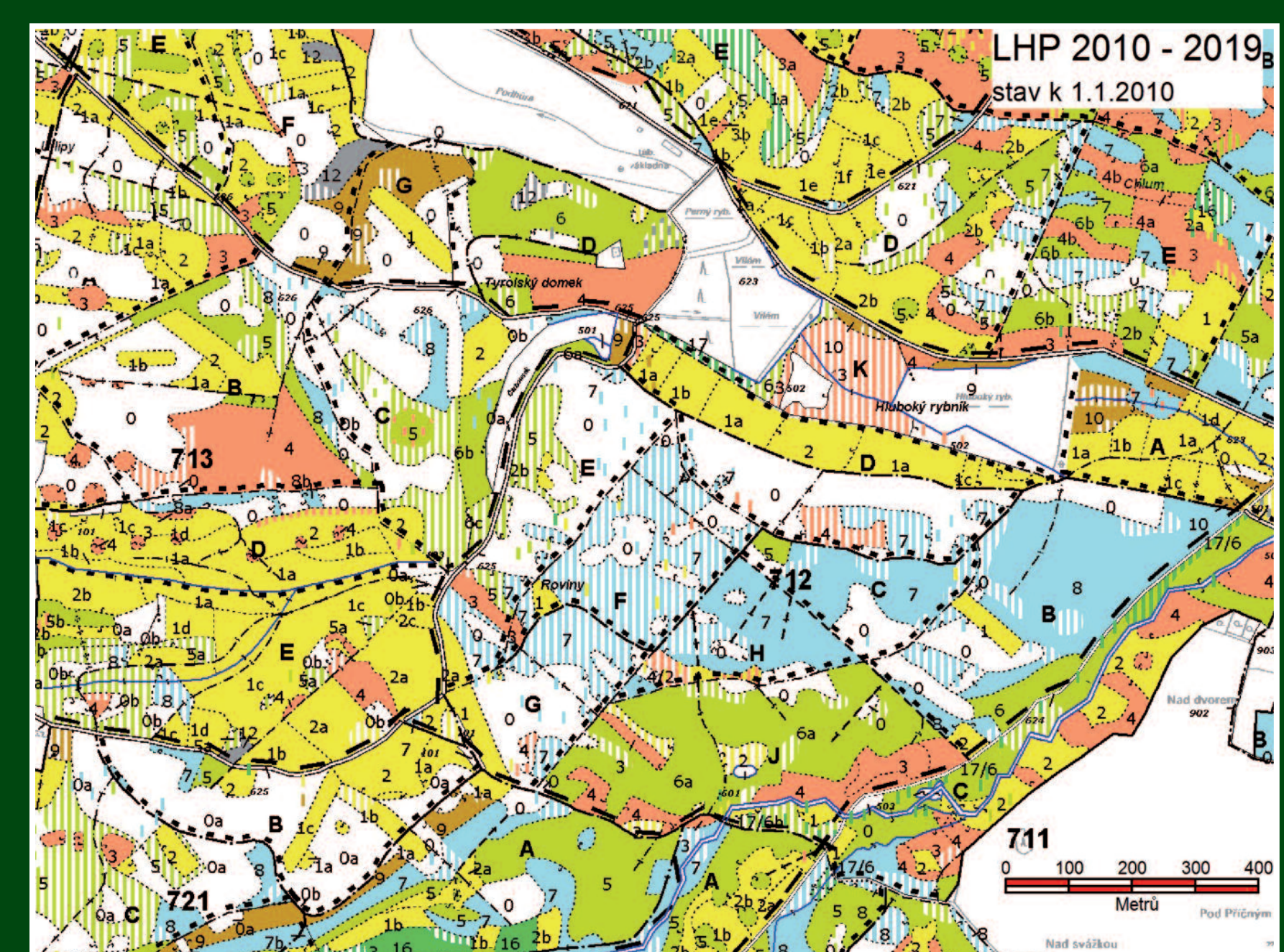

Na výřezech porostních lesnických map můžete vidět rozdíl ve věkové skladbě lesa před kalamitou (obr. nahore) a současný stav (obr. dole).

Žlutá barva v pruhu od Smrkového Týnce směrem ke Kochánovicím zobrazuje plochy čerstvě zalesněné a bílá barva jsou plochy, které byly zalesněny v letech 2010 a 2011. Na porostní mapě jsou takto barvami zobrazeny věkové stupně a platí, čím tmavší odstín, tím starší je porost.

Vytěžené plochy po kalamitě, východně od Smrkového Týnce 15. 8. 2009; foto František Bárta

Požerek lýkožrouta smrkového s kuklou; foto Ladislav Půlpán

Následná likvidace kalamity si vyžádala velké nasazení lidí i prostředků. Významná část poškozených porostů byla zpracována pomocí těžebních strojů – harvestorů. Ty významně urychlily zpracování dřeva z poškozených porostů, což bylo nutné i z pohledu ochrany lesa, aby nedošlo k přemnožení podkorního hmyzu, hlavně kůrovců.

V době, kdy byla zpracovávána kalamita, byly zastaveny veškeré úmyslné těžby a veškerá kapacita lidí a prostředků se podílela na likvidaci kalamity. Je zřejmé, že kulminace tak velkého objemu těžeb a následného odvozu dřeva měla dopad i na dopravní síť, která musela v následujícím období projít rozsáhlou rekonstrukcí.

Na revíru Slatiňany se začalo s obnovou lesních porostů na jaře 2009. Celkem bylo vysázeno více než milion kusů stromků. Lesníci využili možnosti touto obnovou zvýšit druhovou pestrost a stabilitu vznikajícího nového lesa, a tak 36 % zalesněných holin tvoří listnáče, zejména buk a dub. Významně je zastoupena ve výsadbě i lipa a jedle bělokorá. Na úkor smrku se také více vysazovala borovice lesní, která je proti větru odolnější a její nároky odpovídají zdejšímu klimatickým a stanovištním podmínkám.

V následujících letech bude nutno věnovat velkou péči těmto kulturám v ochraně proti buření a zvěři, aby došlo k jejich zdárnému odrůstání. Tato opatření budou stát mnoho finančních prostředků.

Následky rozsáhlé kalamity budou na lesních porostech patrné po mnoho dalších desetiletí.